

Särskilda uppdraget om hederskultur

Bakgrund

I samband med antagande av Mål- och budget 2019-2022 gav kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att kartlägga förekomsten av hederskultur i Nacka. Kartläggningen var ämnad att användas som underlag för vidare åtgärder samt öka kunskapen om detta inom kommunen.

Stadsdirektören utsåg initialt social- och äldredirektören till samordningsansvarig, men uppgiften övergick till arbetsmarknadsdirektören i samband med en sjukskrivning.

Samordningsansvarig förväntas rapportera utfallet i uppdraget till KS i samband med tertial- och årsrapportering samt till stadsdirektören redovisa följande:

- Beskrivning av slutanvändare/kunder/målgrupp för uppdraget samt deras behov/krav/önskemål.
- Beskrivning av de enheter, processer eller externa parter som samverkar för att tillvarata slutanvändares/kunders/målgrupps behov/krav/önskemål.
- Övergripande aktivitets- och tidplan.

Beskrivning av målgrupp, samverkansparter och aktiviteter

Komplex målgrupp

Det är framförallt flickor och unga kvinnor som utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld, men även pojkar och unga män tillhör målgruppen. Såväl pojkar och män som flickor och kvinnor kan vara förövare. I vissa fall kan en och samma person vara både offer för våld och förtryck samt utöva våld och förtryck mot någon annan. Detta gäller inte minst pojkar och unga män.

Homo- och bisexuella personer, transpersoner samt barn, unga och vuxna med olika former av funktionsnedsättning kan vara särskilt sårbara för hedersrelaterat våld och förtryck.

Anhöriga till personer som utsätts är ofta indirekt utsatta, men kan också riskera att själva utsättas för våld eller förtryck.

Hedersvåldsutsatta ungdomar har framförallt behov av stöd och hjälp från vuxna i skolan, t ex lärare, kurator eller skolsköterska. Många utsatta, i synnerhet pojkar, är dock mindre benägna att söka stöd av olika skäl. Själva hederskulturen är en viktig faktor, eftersom man kan ses som svikare samt att det kan leda till att man blir (mer) utsatt om man berättar för utomstående. Andra viktiga faktorer är okunskap om vart man kan vända sig samt en rädsla att ingen kommer kunna hjälpa.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att information om mänskliga rättigheter, vart man kan vända sig och vilket stöd man kan få, är ett gemensamt behov för de individer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Även individer som utövar hedersrelaterat våld och förtryck kan påverkas positivt av motsvarande information, men för denna del av målgruppen behövs också andra insatser som hanteras av andra samhällsaktörer.

Samverkansparter

I den sociala omsorgsprocessen finns en samordnare för våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck och våld. Samordnaren, som har ett viktigt uppdrag som ärendestödjare i alla ärenden som gäller hedersvåld, har ett nära samarbete med medarbetare inom processen för etablering av nyanlända och bjuder in skolornas personal till olika utbildningsaktiviteter mm.

Vidare samverkar Nacka med flera södertörnskommuner när det gäller gemensam utbildning för riskbedömning av hedersvåld. Andra externa samverkansparter är diverse myndigheter och aktörer som kan ge stöd i specifika och/eller akuta situationer.

Genom deltagande i Origo, länets resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck, samarbetar Nacka med övriga 26 kommuner i länet samt, Polisregion Stockholm och Region Stockholm.

Aktiviteter

Aktiviteter för att informera om, och stötta både utsatta och förövare av, hedersrelaterat förtryck och våld pågår både löpande och vid enstaka tillfällen. Samordnare för våld i nära relationer & hedersrelaterat förtryck och våld deltar alltid vid välkomstmötet för nyanlända till Nacka och informerar om våld, socialtjänstlagen samt vilka stödinsatser man kan bli erbjuden i Nacka. Diskussioner om barnuppfostran, jämställdhet samt om hur socialtjänsten arbetar genomförs i både kvinnogrupper och mansgrupper.

Under hösten 2019 kommer föreställningen "Stjärnlösa nätter" att visas för högstadieelever i Nacka. Föreställningen handlar om rätten att få välja sitt liv. Samordnaren för våld i nära relationer & hedersrelaterat förtryck och våld samt en representant från socialtjänstens mottagningsgrupp kommer att vara med under dessa föreställningar i form av frågestund efter föreställningen.

Vidare genomförs utbildningsaktiviteter för personalen på regelbunden basis. Samordnaren för våld i nära relationer & hedersrelaterat förtryck och våld håller två grundutbildningar/år samt en fördjupad utbildning gällande hedersvåld varje år. Utbildningarna riktar sig främst till medarbetare inom den sociala omsorgsprocessen men även medarbetare inom etableringsenheten, elevhälsan samt skolor. I samband med föreställningen "Stjärnlösa nätter" kommer en halvdagsutbildning att hållas till lärare på berörda skolor.

Åtta gånger per år sammankallas en kommunintern samverkansgrupp (FRIDSAM) som bland annat diskuterar ärenden och frågor som berör hedersrelaterat våld.

Tertialsrapportering

T1 2019

Kartläggning av förekomsten av hederskultur i Stockholmsregionen är nyligen genomförd och mycket av problematiken är känd. Utifrån denna kartläggning och tidigare erfarenheter har ett behov av utveckling av arbetssätt och insatser identifierats, till exempel riktat mot utövare av hedersrelaterat våld. Kompetensutveckling om hederskultur och hedersrelaterat våld erbjuds kontinuerligt till anställda inom kommunens sociala processer.

Nacka kommun deltar aktivt i länets arbete med hederskultursfrågor genom representation i styrgruppen för Origo, länets resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Origo är ett samarbete mellan alla 26 kommuner, Polisregion Stockholm och Region Stockholm. Både unga och yrkesverksamma kan vända sig till Origo för råd och stöd. Struktur- och metodutveckling är en viktig uppgift för Origo, liksom informationsspridning. Under våren har Origo tagit fram två informationsfilmer som kommer att spridas till interna och externa intressenter.

T2 2019

Under andra tertialet har både löpande och punktvisa insatser genomförts i syfte att informera och stötta potentiella utsatta och utförare av hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunens samordnare för våld i nära relationer & hedersrelaterat förtryck och våld har:

- deltagit vid välkomstmöten för nyanlända och informerat om våld, socialtjänstlagen samt vilka stödinsatser man kan bli erbjuden i Nacka

- hållit grundutbildning gällande hedersvåld för 23 deltagare från olika processer, bland annat barn- och familjeenheten, omsorgsenheten och äldreheten
- utbildat handläggare för våld i nära relationer från 8 södertörnskommuner (inklusive Nacka) i riskbedömningsinstrumentet PATRIARK.
- hållit två möten för den interna samverkansgruppen FRIDSAM
- arbetat med förberedelser inför föreställningen "Stjärnlösa nätter" som kommer att visas för högstadiel elever i Nacka under hösten. Föreställningen handlar om rätten att få välja sitt liv.